

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра лексикології та стилістики англійської мови
Кафедра теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
професор Хмарський В.М.

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕЙРОЛІНГВАЛЬНІ ТА ТЕОЛІНГВАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ МОВИ ТА МОВЛЕННЯ

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Факультет романо-германської філології

2020-2022

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Нейролінгвальні та теолінгвальні механізми мови та мовлення».

Розробники:

Колегаєва І.М., д.філол. наук, професор, зав. кафедри лексикології та стилістики англійської мови; Кравченко Н.О., д.філол. наук, професор, зав. кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № 10 від "26" червня 2020 р.

Завідувачка кафедри _____ (Колегаєва І.М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Завідувачка кафедри _____ (Кравченко Н.О.)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Голова НМК _____ (Телецька Т.В.)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № 1 від "30" серпня 2021 р.

Завідувачка кафедри _____ (Колегаєва І.М.)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № 1 від "29" серпня 2021 р.

Завідувачка кафедри _____ (Кравченко Н.О.)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувачка кафедри _____ (Колегаєва І.М.)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувачка кафедри _____ (Кравченко Н.О.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
<p>Загальна кількість:</p> <p>кредитів – 3/3</p> <p>годин – 90/90</p> <p>залікових модулів – 1/1</p> <p>змістових модулів – 2/2</p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність 035 Філологія</p> <p>Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька</p> <p>Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)</p>	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	10 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		--	--
		<i>Самостійна робота</i>	
		66 год.	80 год.
		<p>Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i></p>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх магістрів філології з нейролінгвальною організацією психічних процесів створення та розуміння висловлювання; з новою синтетичною дисципліною теолінгвістикою, яка передбачає єднання двох епістеміологічних джерел для розуміння синергійної багаторівневості релігійної комунікації.

Завдання: сформувані у здобувачів вищої освіти другого рівня теоретичні знання

1) про мозкові механізми мовленнєвої діяльності і пов'язані з ними мовно-мисленнєві процеси, а саме: шляхи отримання сенсорної інформації, її подальша когнітивна обробка і подальша трансформація у мовлення.

2) про базові концепції теолінгвістики представити аналіз вихідних настанов та методологічних засад синергетики у розвитку теолінгвістичної теорії.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

в) спеціальних (СК):

СК01. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

СК03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 05. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР 06. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР 07. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР 09. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення.

Тема 1. Сприйняття і ословлювання зовнішнього світу: перша і друга сигнальні системи людини.

Сенсорні системи людини/тварини, їхні складники. Особливості сприйняття довкілля людиною та тваринами. Теорія сигнальних систем. Мова як система сигналів другої сигнальної системи. Мовні сигнали як «сигнали сигналів». Сенсорні сигнали експерієнцерів. Формуванням сигніфікату мовного знаку. Узагальнююча функція другої сигнальної системи по відношенню до сигналів першої сигнальної системи. Етапи становлення другої сигнальної системи у процесі онтогенезу.

Тема 2. Умовний і безумовний рефлекс. Нейролінгвальні фактори утворення і розвитку мовних одиниць.

Індивідуальні, набуті рефлексорні реакції, що виробляються на базі безумовних рефлексів. Формування сигніфікату мовного знаку. Мовний знак як єдність десигнату і сигніфікату.

Тема 3. Закон економії мовленнєвих зусиль. Семантична деривація. Остенсивна VS описова номінація.

Зв'язок між законом економії мовленнєвих зусиль та формуванням сигніфікату мовного знаку. Роль остенсивної та описової номінації у навчанні рідній / іноземній мові.

Тема 4. Сенсорика у дзеркалі мовлення. Сенсуалізм художньої прози.

Сенсорна пам'ять. Сенсорний образ. Алгоритм функціонування сенсорної системи читача. Сенсорні модальності, що працюють в процесах семантичної деривації мовних одиниць. Нейролінгвальні механізми розуміння твору і мисленнєвого відтворення зображеної реальності.

Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.

Тема 1. Теолінгвістика як новий науковий напрям мовознавства.

Структурно-семантичний аналіз мови, забезпечений богословським коментарем. Особливості релігійної мови; проблема релігійної мовленнєвої поведінки – релігійних форм комунікації; специфіка сфери вживання релігійної мови

Тема 2. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики.

Фундація теолінгвістики Жан-П'єром ван Ноппеном (J.-P. van Noppen). Поширення терміну *теолінгвістика* Д. Кристалом (David Crystal). Німецька гілка теолінгвістів - історичне становлення та етапи розвитку німецької релігійної лексики, основні риси релігійної мови (H. Moser); текстуально-лінгвістичний аналіз текстів Нового Заповіту, лінгвістичні аспекти гомілетики (W. Gossmann); мовленнєві акти в контексті богослужіння (I.Schermann, A. Shufte). Внесок у поширення теолінгвістики як розділу мовознавства українських (О.Гадомський,

Н.Кравченко), сербських (К. Кончаревич), польських (Е. Кухарська-Дрейсс) вчених.

Тема 3. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика.

Вияви конкретної релігії у мові. Релігійні універсалії. Процеси, що відбуваються у мові та суспільстві на даний момент. Явища і зміни у процесі історичного розвитку мови й суспільства, що передбачає порівняльно-історичний підхід.

Тема 4. Методологія теолінгвістики. Основні підходи до вивчення теолінгвальних реалій.

Опис методології теолінгвістики (герменевтичний метод, метафізичний метод, антропоцентричний підхід, системний підхід, аксіологічний підхід, методи етимологічної та словотворчої реконструкції).

Тема 5. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень. Феномен синергії у світському та релігійному розуміннях. Лінгвосинергетичний підхід до вивчення дискурсу як складної самоорганізовувальної системи. Здатність дискурсу до самоорганізації, гомеостатичності, нелінійності, незамкнутості, нестійкості, емерджентності, інтердискурсивності, симетричності / асиметричності.

Тема 6. Ритуал богослужіння як полікодовий та мультимодальний прояв синергії.

Фідеїстичне ставлення до слова - клішованість, жорстка матричність, усталеність мовного коду молитов. Феномен комунікативної вторинності – вторинної вербалізації біблійних протоповідомлень. Визначення термінів *ритуал*, *церемонія*, *обряд* та їх ролі у досягненні синергійного ефекту комунікації.

Тема 7. Прагматичні та риторичні особливості англомовних проповідницького та молитовного дискурсів

Структурно-семантичні, композиційні особливості організації фідеїстичного тексту. Дискурсивні властивості тексту проповіді. Дискурсивні властивості тексту молитви. Вплив біблійної фразеології на пареміологічний фонд мов.

Тема 8. Інтонаційні особливості англомовних проповідницького та молитовного дискурсів

Сприйманні характеристики релігійного дискурсу. Мелодика, темп, паузація. Функція пауз в досягненні синергійного релігійного спілкування. Акустичні характеристики усного тексту проповіді та молитви.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього го	У тому числі			Всього го	У тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення								
Тема 1. Сприйняття і ословлювання зовнішнього світу: перша і друга сигнальні системи людини.	8	2		6	9	2		8
Тема 2. Умовний і безумовний рефлекс. Нейролінгвальні фактори утворення і розвитку мовних одиниць.	8	2		6	9			8
Тема 3. Закон економії мовленнєвих зусиль. Семантична деривація. Остенсивна VS описова номінація	8	2		6	9	2		8
Тема 4. Сенсорика у дзеркалі мовлення. Сенсуалізм художньої прози.	8	2		6	9			8
Разом за змістовим модулем 1	32	8		24	36	4		32
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.								
Тема 1. Теолінгвістика як новий науковий напрям мовознавства	7	2		5	7	2		6
Тема 2. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики	7	2		5	7			6
Тема 3. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика.	7	2		5	7	2		6
Тема 4. Методологія теолінгвістики. Основні підходи до вивчення теолінгвальних реалій	7	2		5	7			6
Тема 5. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень	7	2		5	7	2		6
Тема 6. Ритуал богослужіння як полікодовий та мультимодальний прояв синергії	7	2		5	7			6
Тема 7. Прагматичні та риторичні особливості англомовних проповідницького та молитовного дискурсів	8	2		6	6			6
Тема 8. Інтонаційні особливості англомовних проповідницького та молитовного дискурсів	8	2		6	6			6
Разом за змістовим модулем 2	58	16		42	54	6		48
Усього годин	90	24		66	90	10		80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

Денна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення		
1.	Тема 1. Сприйняття і ословлювання зовнішнього світу: перша і друга сигнальні системи людини. / Підготовка письмової доповіді за темою «Узагальнююча функція другої сигнальної системи по відношенню до сигналів першої сигнальної системи».	6
2.	Тема 2. Умовний і безумовний рефлекс. Нейролінгвальні фактори утворення і розвитку мовних одиниць. / Підготовка письмової доповіді за темою «Мовний знак як єдність десигнату і сигніфікату».	6
3	Тема 3. Закон економії мовленнєвих зусиль. Семантична деривація. Остенсивна VS описова номінація. / Підготовка письмової доповіді за темою «Зв'язок між законом економії мовленнєвих зусиль та формуванням сигніфікату мовного знаку».	6
4	Тема 4. Сенсорика у дзеркалі мовлення. Сенсуалізм художньої прози. / Підготовка письмової доповіді за темою «Сенсорні модальності, що працюють в процесах семантичної деривації мовних одиниць».	6
Разом за змістовим модулем 1		24
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.		
5	Тема 1. Теолінгвістика як новий науковий напрям мовознавства / Індивідуальне завдання 1. «Класифікація гносеологічних та епістеміологічних джерел отримання знань та досвіду»	5
6	Тема 2. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики / Індивідуальне завдання 2. «Класифікація підходів до вивчення теолінгвальної реальності в залежності від конфесії та національної приналежності».	5
7	Тема 3. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та	5

	діахронічна теолінгвістика / Індивідуальне завдання 3. «Динаміка лінгвальних змін у світському/релігійному мовному середовищі».	
8	Тема 4. Методологія теолінгвістики. Основні підходи до вивчення теолінгвальних реалій / Письмова доповідь за темою «Універсальність VS вузько направленість методології теолінгвістики стосовно до інших синтетичних лінгвістичних дисциплін».	5
9	Тема 5. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень / Письмова доповідь за темою «Опис етапів синергійного розвитку складної відкритої системи, що саморозвивається».	5
10	Тема 6. Ритуал богослужіння як полікодовий та мультимодальний прояв синергії / PowerPoint презентація за темою «Символічність ритуальних дій під час Богослужіння – вербаліка та паравербаліка».	5
11	Тема 7. Прагматичні та риторичні особливості англomовних проповідницького та молитовного дискурсів / Письмова доповідь за темою «Успадкування античних риторичних традицій у сучасному проповідницькому дискурсі».	6
12	Тема 8. Інтонаційні особливості англomовних проповідницького та молитовного дискурсів / PowerPoint презентація за темою «Роль Псалмів у семіотичному просторі Богослужіння».	6
	Разом за змістовим модулем 2	42
	Усього	66

Заочна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичні засади дослідження мови		
1.	Тема 1. Сприйняття і ословлювання зовнішнього світу: перша і друга сигнальні системи людини. / Підготовка реферату за темою «Узагальнююча функція другої сигнальної системи по відношенню до сигналів першої сигнальної системи».	8
2.	Тема 2. Умовний і безумовний рефлекс. Нейролінгвальні фактори утворення і розвитку мовних одиниць. / Підготовка реферату за темою «Мовний знак як єдність десигнату і сигніфікату».	8
3	Тема 3. Закон економії мовленнєвих зусиль. Семантична деривація. Остенсивна VS описова номінація. / Підготовка реферату за темою «Зв'язок між законом економії мовленнєвих зусиль та формуванням сигніфікату мовного знаку».	8
4	Тема 4. Сенсорика у дзеркалі мовлення. Сенсуалізм художньої	8

	прози. / Підготовка реферату за темою «Сенсóрні модальності, що працюють в процесах семантичної деривації мовних одиниць».	
	Разом за змістовим модулем 1	32
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.		
5	Тема 1. Теолінгвістика як новий науковий напрям мовознавства / Індивідуальне завдання 1. «Класифікація гносеологічних та епістеміологічних джерел отримання знань та досвіду»	6
6	Тема 2. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики / Індивідуальне завдання 2. «Класифікація підходів до вивчення теолінгвальної реальності в залежності від конфесії та національної приналежності».	6
7	Тема 3. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика / Індивідуальне завдання 3. «Динаміка лінгвальних змін у світському/релігійному мовному середовищі».	6
8	Тема 4. Методологія теолінгвістики. Основні підходи до вивчення теолінгвальних реалій / Написання реферату за темою «Універсальність VS вузько направленість методології теолінгвістики стосовно до інших синтетичних лінгвістичних дисциплін ».	6
9	Тема 5. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень / Написання реферату за темою «Опис етапів синергійного розвитку складної відкритої системи, що саморозвивається».	6
10	Тема 6. Ритуал богослужіння як полікодовий та мультимодальний прояв синергії / PowerPoint презентація за темою «Символічність ритуальних дій під час Богослужіння – вербаліка та паравербаліка».	6
11	Тема 7. Прагматичні та риторичні особливості англومовних проповідницького та молитовного дискурсів / Написання реферату за темою «Успадкування античних риторичних традицій у сучасному проповідницькому дискурсі».	6
12	Тема 8. Інтонаційні особливості англومовних проповідницького та молитовного дискурсів / PowerPoint презентація за темою «Роль Псалмів у семіотичному просторі Богослужіння».	6
	Разом за змістовим модулем 2	48
	Усього	80

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання
не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Змістовий модуль 1.

Словесні: лекції, дискусії.

Практичні:

- письмові доповіді або реферати за наступними темами:
  - «Узагальнююча функція другої сигнальної системи по відношенню до сигналів першої сигнальної системи»;
  - «Мовний знак як єдність десигнату і сигніфікату»;
  - «Зв'язок між законом економії мовленнєвих зусиль та формуванням сигніфікату мовного знаку»;
  - «Сенсорні модальності, що працюють в процесах семантичної деривації мовних одиниць»;

Змістовий модуль 2.

Словесні: лекції, дискусії.

Наочні: PowerPoint презентації.

Практичні:

- письмові доповіді або реферати за наступними темами:
  - «Універсальність VS вузько направленість методології теолінгвістики стосовно до інших синтетичних лінгвістичних дисциплін»;
  - «Опис етапів синергійного розвитку складної відкритої системи, що само розвивається»;
  - «Успадкування античних риторичних традицій у сучасному проповідницькому дискурсі»;
- індивідуальні завдання, які передбачають
  - створення класифікації гносеологічних та епістеміологічних джерел отримання знань та досвіду,
  - створення класифікації підходів до вивчення теолінгвальної реальності в залежності від конфесії та національної приналежності;
  - розгляд динаміки лінгвальних змін у світському/релігійному мовному середовищі;
- розробка PowerPoint презентацій за темами:
  - «Символічність ритуальних дій під час Богослужіння – вербаліка та паравербаліка»;
  - «Роль Псалмів у семіотичному просторі Богослужіння»;

11. Методи контролю

Денна форма

Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей на початку лекції за матеріалом попередньої лекції, оцінювання письмових доповідей.

Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей на початку лекції за матеріалом попередньої лекції, оцінювання письмових доповідей, PowerPoint презентацій, індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль: залік.

Заочна форма

Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей на початку лекції за матеріалом попередньої лекції, оцінювання рефератів.

Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей на початку лекції за матеріалом попередньої лекції, оцінювання PowerPoint презентацій, оцінювання письмових доповідей, індивідуальних завдань, рефератів.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання

(PowerPoint презентацій, індивідуальних завдань, рефератів)

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти правильно, повно, системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому цінні творчі ідеї.
85–89	B	зараховано	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C		Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок,

			дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	зараховано	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E		Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

12. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Нейролінгвістичний підхід до дослідження мовлення

1. Що є спільним у людини і тварини у сприйнятті довкілля? Що принципово відрізняє людину від тварини у цьому аспекті? Наведіть власні приклади.
2. Мова як система сигналів другої сигнальної системи.
3. Чому І.Павлов назвав мовні сигнали «сигналами сигналів»? Підтвердіть або спростуйте цю тезу, спираючись на аргументи і приклади.
4. Яким є зв'язок між сенсорними сигналами експерієнцерів і формуванням сигніфікату мовного знаку? До чого тут закон економії мовленнєвих зусиль? Наведіть власні приклади.
5. Які модальні канали працюють у читача друкованого тексту?
6. Розкажіть про нейролінгвальні механізми розуміння твору і мисленнєвого відтворення зображуваної реальності. Наведіть власні приклади.

7. Розкажіть про сенсорну систему людини/тварини. Із яких складників вона утворена? Яким чином працює ця система у людини-читача? Наведіть власні приклади.
8. У чому полягає узагальнююча функція другої сигнальної системи по відношенню до сигналів першої сигнальної системи? Поясніть на власних прикладах.
9. Яким чином сенсорика відбивається в системі мови? Як сенсорні модальності працюють в процесах семантичної деривації мовних одиниць? Наведіть власні приклади.
10. Розкажіть про мовний знак як єдність десигнату і сигніфікату. Як ці знання пов'язані із вашим розумінням нейролінгвальних механізмів мовленнєвої діяльності людини? Наведіть власні приклади.
11. Розкажіть про першу і другу сигнальну системи. У чому їх різниця? Якою є історія їх становлення?
12. Що знаєте про теорію сигнальних систем? Наведіть власні приклади.
13. Людина як соціальна істота. Нащо їй друга сигнальна система? Наведіть власні приклади. До чого тут згадка про реальних дітей-мауглі?
14. Що таке сенсорна пам'ять? Що ви розумієте під сенсорним образом? До чого тут сигніфікат мовного знаку? Наведіть власні приклади.
15. Розкажіть про сенсуалізм у мовленні.
16. Що таке сенсуалістична проза/поезія? Наведіть власні приклади.
17. Які модальності відповідають за сприйняття людиною довкілля? Укажіть їхні назви. Наведіть власні приклади кожної.
18. Яким чином прикметники різних модальностей корелюють із іменниками, які вони характеризують? Наведіть власні приклади.
19. Безумовний рефлекс —> умовний рефлекс. Розкажіть про кожний із них, наводячи власні приклади. До чого тут мовні знаки?
20. Назвіть етапи становлення другої сигнальної системи у процесі онтогенезу. Як кожна людина оволодіває мовою? Нащо вона людині?
21. Як ви розумієте остенсивну і описову номінацію? Розкажіть про кожну із них. Чим кожна із них ефективна? Якою є роль кожної із них у навчанні рідній / іноземній мові? Наведіть власні приклади.

Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу.

1. Чим зумовлено поява теолінгвістики як окремої науки?
2. Які дослідники вважаються фундаторами теолінгвістики. Їх вклад в розвиток науки.
3. Основні етапи розвитку теолінгвістики як синтетичної галузі.

4. Об'єктивні причини виникнення труднощів у розвитку теолінгвістики.
5. Суб'єктивні причини виникнення труднощів у розвитку теолінгвістики.
6. Методи та методологія теолінгвістики.
7. Зіставна теолінгвістика – предмет, завдання.
8. Основні віхи становлення західної та слов'янської теолінгвістики.
9. Співставлення завдань часткової та загальної теолінгвістики.
10. Співставлення завдань синхронічної та діахронічної теолінгвістики.
11. Гносеологічні корені складників теолінгвістики
12. Які явища і процеси, що вивчаються в синергетиці, мають властивості, що характеризуються синергією?
13. У чому відмінність лінгвосинергетичного підходу до дослідження дискурсу від традиційних підходів? Обґрунтуйте відповідь.
14. Що таке емерджентність? Наведіть приклади.
15. Що таке гомеостатичність? Наведіть приклади.
16. Що таке біфуркація? Наведіть приклади.
17. Що таке епістемологія? Наведіть приклади
18. Застосуйте модель синергетичного дослідження дискурсу на прикладі будь-якої незамкненою системи.
19. Сутність синергійного підходу до дослідження дискурсу .
20. Феномен синергії. Історичний аспект.
21. Сутність філософського розуміння синергії.
22. Співставлення синергійного та синергетичного начал у дискурсивних утвореннях.
23. Процедура лінгвосинергетичного вивчення дискурсу.
24. Ознаки інституційності релігійного дискурсу.
25. Комунікативна природа релігійного дискурсу.
26. Комуніканти релігійного дискурсу. Особливості, відмінності від традиційного світського інституційного дискурсу.
27. Рівні комунікації в релігійному дискурсі.
28. Види релігійного дискурсу.
29. Ритуал. Визначення, приклади.
30. Синергійна природа ритуалу богослужіння.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тему змістового модуля.

Підсумковий контроль: залік.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни – середнє арифметичне суми балів за поточний та підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль				Підсумковий контроль (залік)	Загальна оцінка
ЗМ 1	Бали	ЗМ 2	Бали		
Т 1	100	Т 1	100	100	100
Т 2	100	Т2	100		
Т 3	100	Т3	100		
Т 4	100	Т 4	100		
		Т5	100		
		Т 6	100		
		Т 7	100		
		Т 8	100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Нейролінгвальні та теолінгвальні механізми мови та мовлення»

15. Рекомендована література

Основна

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця: ТВОРИ, 2020, Харків 920 с. URL:
https://r.donnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/469/%D0%A1%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_RD-%D0%A1%D1%83%D1%87_%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2_%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Колегаєва І.М. Полімодальність відчуттів у дзеркалі полікодовості тексту, або ще раз про антропоцентризм у лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*. Одеський національний університет імені І.І.Мечникова: ф-т романо-германської філології. Вип. 2 (35). Одеса: КП ОМД, 2015. С.105–113. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=zrgf_2015_2_16
3. Кравченко Н.О. Синергійність англомовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід): монографія / Н.О.Кравченко. Одеса: КП ОМД, 2017. 408с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lvphj_2017_3_66
4. Піхтовнікова Л. С. Лінгвосинергетика : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Л. С. Піхтовнікова, Т. І. Домброван, С. М. Єнікеєва, О. О. Семенець; за загальною редакцією проф. Л. С. Піхтовнікової. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 288с. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=270280>

Додаткова

1. Жигжитова Л. М. Застосування принципів нейролінгвістичного програмування під час навчання іноземним мовам. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2018. Вип. 61. С. 84–87. URL: <http://nc-s5.npu.edu.ua/article/view/183254/183639>
2. Лялька О. М. Передумови становлення сучасної нейролінгвістики. *Мова і культура : наук. журн.* / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2011. Вип. 14, т. 4. С. 18- 23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_4_5
3. Новаковська О. М. Лексико-семантичне поле «blood» в англомовній наївній та науковій картині світу. Дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2016. 208 с.

4. Тригуб Г. В. Сучасна нейролінгвістика у вивченні проблеми критичного віку під час оволодіння іноземної мови. Теоретичні і прикладні проблеми психології: зб. наук. пр. / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк, 2015. Вип. 1. С. 407–413. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tippp_2015_1_55
5. Шнуровська Л. В. Нейрологія білінгвізму: фактори та ознаки. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія: Філологія. Київ, 2013. Т. 16, № 2. С. 150-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknl_u_fil_2013_16_2_242015.
6. Alduais A. M. S.. Investigating the validity of neurolinguistic approaches through previously and recently made studies. *International Journal of Linguistics*, 2013. 5(2), 158-172. URL: <http://dx.doi.org/10.5296/ijl.v4i1.2439>
7. Kemmerer, David. *Cognitive Neuroscience of Language*. Psychology Press; 1st edition. 2014. URL: <https://www.routledge.com/Cognitive-Neuroscience-of-Language/Kemmerer/p/book/9781138318403>
8. Su M., Wang, J., Maurer, U., Zhang, Y., Li, J., McBride, C., ... Shu, H. Geneenvironment interaction on neural mechanisms of orthographic processing in Chinese children. *Journal of Neurolinguistics*, 2015. 33, 172-186. URL: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jneuroling.2014.09.007>
9. Теорія теолінгвістики: феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омовлення релігійної картини світу (аналіз дискурсивної практики ХІХ ст.) : [переднє слово, наук. ред. проф. Т. А. Космеди]. Харків: Майдан, 2019. 448 с. URL: <http://pub.onu.edu.ua/images/specrada/d4105102/aref-piddubna.pdf>
10. Піддубна Н. В. Теолінгвістика як нова дисципліна в системі підготовки філологів / Н. В. Піддубна. *Organization of the educational process in the area of philological sciences: a global experience and national practice : scientific and pedagogic Internship, Venice, Nov. 16 – Dec. 28, 2020 / Ca' Foscari University of Venice*. Venice: Baltija Publishing, 2020. S. 58–61. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6428>
11. Піхтовнікова, Л. С. Евристична й інтегрувальна роль синергетики в лінгвістиці. *Нова філологія*, 2017 (69), 160-164. Вилучено із <http://www.novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/303>
12. Crystal D. Whatever happened to theolinguistics? In: Chilton P., Kopytowska M., eds *Religious language, metaphor and the mind* / D. Crystal. 2013.

16. Електронні інформаційні ресурси

Наукова бібліотека ОНУ:
загальний електронний каталог НБ ОНУ: <http://lib.onu.edu.ua/elektronnyj-katalog/>
навчальні та методичні матеріали. Факультет романо-германської філології:
<http://lib.onu.edu.ua/rgf/>